

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Робоча програма
навчальної дисципліни**

"МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО"

**для студентів галузей знань
0305 "Економіка та підприємництво",
0306 "Менеджмент і адміністрування"
всіх форм навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014

Затверджено на засіданні кафедри правового регулювання економіки.
Протокол № 1 від 27.08.2013 р.

Укладачі: Сергієнко В. В.
Жирнова К. О.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Міжнародне економічне право" для студентів галузей знань 0305 "Економіка та підприємництво", 0306 "Менеджмент і адміністрування" всіх форм навчання / укл. В. В. Сергієнко, К. О. Жирнова. – Х. : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 67 с. (Укр. мов.).

Подано тематичний план навчальної дисципліни та її зміст за модулями й темами. Вміщено плани лекцій та практичних занять, матеріали для закріплення знань (самостійну роботу, контрольні запитання), критерії оцінювання знань студентів, професійні компетентності, якими повинен володіти студент після вивчення навчальної дисципліни.

Рекомендовано для студентів галузей знань 0305 "Економіка та підприємництво", 0306 "Менеджмент і адміністрування".

Вступ

Важливою частиною економічної освіти студентів вищих навчальних закладів є вивчення навчальної дисципліни "Міжнародне економічне право". На сучасному етапі все більшого поширення набуває розвиток економічного співробітництва держав, створення міжнародних організацій з метою реалізації певних економічних, соціальних та інших завдань та цілей, досягнення результатів.

Вирішення країною її економічних та соціальних питань, підвищення рівня життя та розвитку практично неможливе без її участі в економічному співробітництві між державами, урахування світового досвіду інших країн. Таким чином, участь держави у міжнародному співробітництві, зокрема і в міжнародному економічному співробітництві, на основі норм і принципів міжнародного економічного права є досить важливою.

З метою якісного вивчення, а також успішного застосування спеціалістами на практиці норм та принципів міжнародного економічного співробітництва країн було створено таку навчальну дисципліну як "Міжнародне економічне право".

На сучасному етапі неможливо навіть уявити собі повноцінного грамотного спеціаліста в галузі економіки, менеджменту, фінансів чи правознавства без належного рівня знань норм і положень міжнародного економічного законодавства.

Особливого значення набуває оволодіння знаннями у галузі міжнародного економічного права в сучасний період – час розвитку та зміцнення державності України, активізації міжнародних економічних відносин. Міжнародні економічні відносини – це форма зв'язку між державами, між державами та міжнародними організаціями, між міжнародними організаціями з різних аспектів міжнародного економічного життя.

Навчальна дисципліна "Міжнародне економічне право" є нормативною навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" галузей знань 0305 "Економіка та підприємництво", 0306 "Менеджмент і адміністрування".

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 0305 "Економіка та підприємництво", 0306 "Менеджмент і адміністрування"	Нормативна	
Модулів – 2	Напрямок підготовки: Усі напрями підготовки	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		4-й	2-й
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		7-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4; самостійної роботи студента – 6		Лекції	
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	34 год	16 год
		Практичні	
		34 год	16 год
		Самостійна робота	
		110	146
		Вид контролю	
		екзамен	екзамен
2 год	2 год		

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 61 %;

для заочної форми навчання – 22 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування знань і навичок стосовно визначення природи міжнародного економічного права, взаємодії національного та міжнародно-правового регулювання

міжнародної економічної діяльності. Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

засвоєння основних принципів визначення правової природи міжнародного економічного права;

оволодіння навичками самостійного здійснення аналізу та практичного застосування нормативно-правових актів з метою розв'язання питань та проблем, які виникають в міжнародних економічних відносинах.

"Міжнародне економічне право" – навчальна дисципліна, що вивчає закономірності становлення та розвитку правового регулювання міжнародних економічних відносин.

Об'єктом навчальної дисципліни виступають міжнародні економічні відносини, що виникають в процесі міжнародного співробітництва країн світу та міжнародних організацій.

Предметом навчальної дисципліни є суспільні відносини в галузі міжнародного економічного співробітництва.

Вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши більшість навчальних дисциплін гуманітарного та професійного циклів. Теоретико-методологічною базою вивчення цієї дисципліни є такі навчальні дисципліни, як: "Право", "Господарське право", "Підприємницьке право", "Трудове право". У свою чергу, знання з даної дисципліни забезпечують успішне засвоєння таких навчальних дисциплін, як: "Міжнародне приватне право", "Економічне управління підприємством", "Управління стратегічними змінами", "Обґрунтування та експертиза бізнес-проектів", а також виконання тренінгів, міждисциплінарних комплексних курсових робіт, бакалаврських та магістерських дипломних робіт.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час лекційних занять та виконання практичних завдань. Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час практичних занять. Також велике значення в процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Усі види занять розроблені відповідно до кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

поняття, методів та системи міжнародного економічного права;

поняття держави та міжнародних економічних організацій як суб'єктів міжнародного економічного права;

основні положення про підгалузі міжнародного економічного права;

види та основні положення про міжнародні економічні договори;

вміти:

працювати з міжнародними нормативно-правовими актами;
 застосувати набуті знання у вирішенні практичних питань;
 знаходити недоліки та порушення міжнародного законодавства в міжнародних економічних договорах;
 аналізувати та надавати характеристику міжнародним економічним організаціям.

У процесі викладання навчальної дисципліни "Міжнародне економічне право" основна увага приділяється оволодінню студентами професійними компетентностями, що наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Професійні компетентності, які отримують студенти після вивчення навчальної дисципліни

Код компетентності	Назва компетентності	Складові компетентності
1	2	3
МЕП1	Приймати оптимальні рішення в умовах визначеності, невизначеності, ризику та конфлікту	Визначати оптимальні рішення в галузі міжнародних економічних відносин в умовах невизначеності
		Визначати оптимальні рішення в галузі міжнародних економічних відносин в умовах ризику
		Визначати оптимальні рішення в галузі міжнародних економічних відносин в умовах конфлікту
		Проводити аналіз впливу невизначеності в галузі міжнародних економічних відносин на якість прийняття рішень
МЕП 2	Розробляти ефективні рішення з використанням джерел міжнародного економічного права	Визначати правову природу міжнародного економічного права
		Здійснювати обґрунтований вибір міжнародних нормативно-правових актів з метою розв'язання певних питань, що виникають в галузі міжнародних економічних відносин
		Застосовувати методи правового регулювання міжнародного економічного права

Закінчення табл. 2.1.

1	2	3
		Здійснювати оцінку, визначати, аналізувати та відмежовувати джерела міжнародного економічного права Прогнозувати можливий розвиток джерел міжнародного економічного права Визначати вплив принципів міжнародного права на розвиток міжнародних економічних відносин
МЕП 3	Здійснювати обґрунтування використання нормативно-правових актів для вирішення питань, що виникають в галузі міжнародних економічних відносин	Здатність аналізувати та визначати державу як суб'єкта міжнародних економічних відносин Здатність аналізувати тенденції розвитку та результативність міжнародних економічних організацій Здатність правильно кваліфікувати та складати основні міжнародні економічні договори Здатність відмежовувати відповідальність за недобросовісне виконання міжнародного зобов'язання держави від відповідальності інших суб'єктів Здатність використовувати терміни ІНКО-ТЕРМС при укладанні міжнародних торговельних договорів Здатність використовувати знання в галузі зовнішньоекономічної діяльності на практиці

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в додатку А.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Загальна частина міжнародного економічного права

Тема 1. Поняття, предмет, методи та система міжнародного економічного права.

1.1. Поняття міжнародного економічного права та сучасні доктрини міжнародного економічного права.

Загальні доктрини правової природи міжнародного економічного права. Співвідношення міжнародного публічного права та міжнародного

приватного права. Поняття міжнародного економічного права як навчальної дисципліни та галузі права.

1.2. Предмет міжнародного економічного права.

Предмет правового регулювання міжнародного економічного права. Співвідношення предмету міжнародного економічного права з предметом правового регулювання міжнародного публічного права та міжнародного приватного права.

1.3. Методи міжнародного економічного права.

Загальні методи правового регулювання міжнародного економічного права. Імперативний та диспозитивний методи правового регулювання. Колізійний метод правового регулювання та його особливості. Матеріально-правовий метод правового регулювання та його відображення в основних міжнародних договорах.

1.4. Система міжнародного економічного права.

Система міжнародного економічного права. Загальні підходи до визначення системи міжнародного економічного права. Загальна частина міжнародного економічного права. Спеціальна частина міжнародного економічного права.

1.5. Інститути міжнародного економічного права.

Загальні положення про інститути. Основні інститути міжнародного економічного права.

Тема 2 Джерела міжнародного економічного права.

2.1. Поняття та система джерел міжнародного економічного права.

Визначення джерел права. Поняття джерел міжнародного економічного права. Основні джерела правового регулювання міжнародного економічного права. Внутрішнє законодавство країн світу як джерело міжнародного економічного права.

2.2. Міжнародний договір у системі джерел міжнародного економічного права.

Поняття міжнародного договору як джерела міжнародного економічного права. Положення Закону України "Про міжнародні договори України". Дія міжнародного договору на території України. Основні види міжнародних договорів.

2.3. Міжнародний звичай як джерело міжнародного економічного права.

Ґене́за становлення звичаєвого права. Особливості застосування правового звичаю як джерела міжнародного економічного права. Поняття звичаю. Торгові звичаї.

2.4. Рішення міжнародних організацій та міжнародних судів та їх значення як джерел міжнародного економічного права.

Поняття та значення прецедентного права як джерела правового регулювання міжнародних відносин. Судовий прецедент. Адміністративний прецедент.

Тема 3 Принципи міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин.

3.1. Поняття та система принципів міжнародного економічного права.

Поняття принципів права, їх значення для побудування правових норм. Поняття принципів міжнародного економічного права. Система принципів міжнародного економічного права.

3.2. Місце загальних міжнародно-правових принципів в нормативній системі міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин.

Поняття загальних принципів міжнародного економічного права. Принцип законності. Принцип юридичної рівності держав. Принцип поваги прав та свобод людини та громадянина. Принцип державного суверенітету.

3.3. Нормативне закріплення принципів міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин та юридичний зміст деяких спеціальних принципів МЄП.

Система міжнародних нормативно-правових актів, що передбачають основні принципи міжнародних економічних відносин. Європейська конвенція про права людини. Хартія економічних прав та обов'язків держав. Статут Організації об'єднаних націй.

Тема 4. Держави як суб'єкти міжнародного економічного права.

4.1. Правовий статус держави як суб'єкта міжнародного економічного права.

Поняття та основні ознаки держави. Відмінні риси держави та державо подібних утворень. Територія. Населення. Апарат управління держави. Особливості правового статусу держави як суб'єкта міжнародних економічних відносин. Держава як комерційний суб'єкт.

4.2. Імунітет держави.

Поняття та загальна характеристика імунітету держави. Особливості використання державою свого імунітету. Проблемні питання імунітету держав. Основні теорії державного імунітету.

4.3. Види імунітетів держави.

Загальна характеристика видів державного імунітету. Судовий імунітет держави. Майновий імунітет держави. Імунітет держави від попереднього забезпечення позову. Імунітет держави від примусового виконання судового рішення.

4.4. Основні доктрини імунітету держави.

Загальні наукові підходи до визначення імунітету держав. Теорія абсолютного імунітету. Теорія функціонального імунітету. Обмеження імунітету держави.

4.5. Міжнародно-правове регулювання імунітету держави.

Нормативно-правові акти міжнародного характеру, що регулюють питання наявності та використання імунітету держав. Статут ООН. Статут Міжнародного суду ООН.

Тема 5. Міжнародні економічні організації.

5.1. Поняття міжнародної економічної організації та її правовий статус.

Гене́за виникнення та становлення міжнародних економічних організацій. Завдання та цілі міжнародних економічних організацій. Правовий статус міжнародної організації як суб'єкта міжнародних економічних відносин.

5.2. Міжнародні економічні організації в системі ООН.

Виникнення та становлення Організації об'єднаних націй. Основні завдання та цілі ООН, її правовий статус. Правовий статус Економічної і Соціальної Ради (ЕКОСОП). Міжнародний валютний фонд (МВФ). Міжнародна морська організація (ММО). Міжнародна організація цивільної авіації (МОЦА). Міжнародна організація праці (МОП). Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Міжнародне агентство з атомної енергії (МАГАТЕ).

5.3. Міжнародні фінансово-кредитні організації.

Поняття та правовий статус міжнародних фінансово-кредитних організацій. Міжнародний валютний фонд. Група світового банку. Банк міжнародних розрахунків. Організації з регулювання зовнішньої заборгованості. Регіональні банки.

5.4. Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК) та інші спеціалізовані міжнародні економічні організації.

Правовий статус, завдання та цілі ОПЕК. Правовий статус, етапи створення, завдання та цілі Світової організації торгівлі (СОТ). Загальна характеристика Генеральної угоди про тарифи та торгівлю.

5.5. Регіональні економічні організації.

Загальна характеристика Регіональних економічних організацій. Співдружність Незалежних Держав (СНД). Євразійське економічне співтовариство (ЄврАзЕС). ГУУАМ.

Тема 6. Транснаціональні корпорації і міжнародно-правове регулювання їх діяльності.

6.1. Роль транснаціональних корпорацій у системі міжнародних економічних відносин.

Загальна характеристика, поняття та види транснаціональних корпорацій. Проблемні питання діяльності транснаціональних корпорацій. Роль транснаціональної корпорації в міжнародних економічних відносинах. Загальна характеристика найвідоміших транснаціональних корпорацій.

6.2. Міжнародно-правове регулювання діяльності транснаціональних корпорацій.

Проблемні питання правового регулювання діяльності транснаціональних корпорацій. Застосування загальних колізійних законів до діяльності транснаціональних корпорацій. Матеріально-правові норми, присвячені діяльності транснаціональних корпорацій. Особливості Кодексу поведінки транснаціональної корпорації.

Тема 7. Міжнародні економічні договори.

7.1. Поняття та значення міжнародних економічних договорів.

Поняття міжнародного економічного договору. Загальна характеристика відносин, що відносяться до предмету міжнародного економічного договору. Значення міжнародного договору як основного регулятора міжнародних економічних відносин.

7.2. Види договорів та угод.

Основні види міжнародних економічних договорів, їх загальна характеристика. Односторонні міжнародні економічні договори. Міжнародні економічні угоди.

7.3. Торговельні договори.

Поняття та загальна характеристика міжнародних торговельних договорів. Предмет, сторони та істотні умови міжнародних торговельних договорів. Порядок укладання, зміни та припинення міжнародного торговельного договору. Застосування правил інтерпретації торговельних термінів Інкотермс 2010.

7.4. Контингентні угоди.

Поняття та загальна характеристика контингентної угоди. Предмет, сторони, істотні умови контингентної угоди. Порядок укладання, зміни та припинення контингентної угоди.

7.5. Кредитні угоди.

Поняття та загальна характеристика кредитних угод. Предмет, сторони та істотні умови кредитних угод. Порядок укладання, зміни та припинення кредитних угод.

7.6. Угоди про міжнародні розрахунки.

Поняття та загальна характеристика угод про міжнародні розрахунки. Предмет, сторони та істотні умови угод про міжнародні розрахунки. Порядок укладання, зміни та припинення угод про міжнародні розрахунки.

7.7. Довготермінові комплексні угоди про економічне, промислове та науково-технічне співробітництво.

Поняття та загальна характеристика довготермінових комплексних угод про економічне, промислове та науково-технічне співробітництво. Предмет, сторони та істотні умови довготермінових комплексних угод про економічне, промислове та науково-технічне співробітництво. Порядок укладання, зміни та припинення довготермінових комплексних угод про економічне, промислове та науково-технічне співробітництво.

7.8. Міжнародні товарні угоди.

Поняття та загальна характеристика міжнародної товарної угоди. Предмет, сторони та істотні умови міжнародної товарної угоди. Порядок укладання, зміни та припинення міжнародної товарної угоди.

7.9. Міжнародний факторинг.

Поняття та загальна характеристика міжнародного факторингу. Предмет, сторони та істотні умови міжнародного факторингу. Порядок укладання, зміни та припинення міжнародного факторингу.

7.10. Міжнародний форфейтинг.

Поняття та загальна характеристика міжнародного форфейтингу. Предмет, сторони та істотні умови міжнародного форфейтингу. Порядок укладання, зміни та припинення міжнародного форфейтингу.

7.11. Міжнародний фінансовий лізинг.

Поняття та загальна характеристика міжнародного фінансового лізингу. Предмет, сторони та істотні умови міжнародного фінансового лізингу. Порядок укладання, зміни та припинення міжнародного фінансового лізингу.

Тема 8. Забезпечення виконання зобов'язань, що впливають з міжнародних економічних договорів.

8.1. Загальна характеристика правового забезпечення зобов'язань і засобів розв'язання міжнародних економічних спорів.

Принцип добросовісного виконання зобов'язань. Засоби та методи забезпечення зобов'язань в міжнародних економічних відносинах. Засоби

розв'язання міжнародних економічних спорів. Переговори, "добрі послуги", "човникова дипломатія".

8.2. Міжнародний суд і міжнародний арбітраж.

Загальна характеристика Міжнародного суду та Міжнародного арбітражу. Положення Закону України "Про міжнародний арбітраж". Категорія справ, підсудних Міжнародному арбітражу. Порядок розгляду справ в Міжнародному арбітражному суді. Рішення міжнародного арбітражу. Порядок та підстави оскарження рішення міжнародного арбітражу.

8.3. Міжнародний суд ООН.

Правовий статус Міжнародного суду ООН. Загальна характеристика Статуту Міжнародного суду ООН. Компетентність та підсудність Міжнародного суду ООН. Подання заяви до Міжнародного суду ООН. Порядок розгляду справ в міжнародному суді ООН. Рішення міжнародного суду ООН.

8.4. Рада Безпеки ООН.

Правовий статус Ради Безпеки ООН. Категорія справ, що належить до розгляду Ради Безпеки ООН. Рішення Ради Безпеки ООН.

8.5. Співдружність Незалежних Держав.

Правовий статус Економічного Суду СНД. Компетентність та підсудність Економічного Суду СНД. Подання заяви до Економічного Суду СНД. Порядок розгляду справ в Економічному Суді СНД. Рішення Економічного Суду СНД.

8.6. Міжнародний арбітраж.

Положення Закону України "Про міжнародний арбітраж". Категорія справ, підсудних Міжнародному арбітражу. Порядок розгляду справ в Міжнародному арбітражному суді. Рішення міжнародного арбітражу. Порядок та підстави оскарження рішення міжнародного арбітражу.

Змістовний модуль 2

Особлива частина міжнародного економічного права

Тема 9. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні".

9.1. Значення та правові засади правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Загальні положення про зовнішньоекономічну діяльність в Україні. Значення зовнішньоекономічної діяльності для економічного піднесення країни. Види зовнішньоекономічної діяльності. Загальна характеристика Закону України "Про зовнішньоекономічну діяльність".

9.2. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Загальна характеристика та система органів, уповноважених здійснювати державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Правовий статус Кабінету Міністрів України. Правовий статус Верховної Ради України. Правовий статус Національного банку України.

Тема 10. Міжнародне торговельне право.

10.1. Міжнародне торговельне право – підгалузь міжнародного економічного права.

Поняття, загальна характеристика Міжнародного торговельного права, його місце в системі Міжнародного права. Предмет правового регулювання міжнародного торговельного права. Методи правового регулювання міжнародного торговельного права.

10.2. Принципи міжнародної торгівлі.

Загальна характеристика та система принципів міжнародного торговельного права. Принципи міжнародної торгівлі, які передбачені положеннями ГАТТ. Принципи міжнародної торгівлі, передбачені в заключному акті Конференції ООН з торгівлі та розвитку. Співвідношення принципу недискримінація та принципу найбільшого сприяння.

10.3. Міжнародні торговельні договори.

Загальна характеристика міжнародних торговельних договорів. Основні міжнародні договори в сфері торгівлі, що було укладено між Україною та країнами світу.

Тема 11. Міжнародне валютне право.

11.1. Поняття та джерела міжнародного валютного права.

Поняття міжнародного валютного права. Предмет та методи правового регулювання міжнародного валютного права. Загальна характеристика основних джерел міжнародного валютного права.

11.2. Організаційно-правовий механізм міжнародної валютної системи.

Поняття та основні аспекти міжнародної валютної системи. Загальна характеристика організаційно-правового механізму міжнародної валютної системи.

11.3. Європейська валютна система.

Поняття та загальна характеристика Європейської валютної системи. Екю. Курсово-інтервенційний механізм. Кредитний механізм.

11.4. Міжнародні валютно-кредитні відносини.

Загальна характеристика та види міжнародних валютно-кредитних відносин. Уніфіковані правила і звичаї для документальних акредитивів – їх загальна характеристика.

Тема 12. Міжнародне транспортне право.

12.1. Поняття та джерела міжнародного транспортного права.

Поняття міжнародного транспортного права. Предмет та метод правового регулювання міжнародного транспортного права. Загальна характеристика основних джерел міжнародного транспортного права.

12.2. Основи міжнародно-правового регулювання видів транспорту.

Загальна характеристика міжнародно-правового регулювання видів транспорту. Загальні питання про чартер, фрахт та коносамент. Правосуб'єктність іноземних суден на території України та суден України за кордоном.

12.3. Міжнародно-правове регулювання річкових перевезень.

Загальні засади міжнародно-правового регулювання річкових перевезень. Правовий статус прикордонної річки, міжнародної річки та історичних річок. Система нормативно-правових актів, присвячених правовому регулюванню річкових перевезень. Конвенція про уніфікацію окремих принципів щодо відповідальності при зіткненні річкових суден.

12.4. Міжнародно-правове регулювання залізничних перевезень.

Загальні засади міжнародно-правового регулювання залізничних перевезень. Система нормативно-правових актів, присвячених правовому регулюванню залізничних перевезень. Угода про міжнародні залізничні перевезення.

12.5. Міжнародно-правове регулювання повітряних перевезень.

Загальні засади міжнародно-правового регулювання повітряних перевезень. Система нормативно-правових актів, присвячених правовому регулюванню повітряних перевезень. Міжнародна асоціація повітряного транспорту.

12.6. Міжнародно-правове регулювання автомобільних перевезень.

Загальні засади міжнародно-правового регулювання автомобільних перевезень. Система нормативно-правових актів, присвячених правовому регулюванню автомобільних перевезень.

Тема 13. Міжнародне митне право.

13.1. Поняття міжнародного митного права і його місце в системі міжнародного економічного права.

Поняття міжнародного митного права. Предмет та методи правового регулювання міжнародного митного права. Митна територія. Загальний порядок проведення митного та прикордонного контролю.

13.2. Джерела міжнародного митного права.

Загальна характеристика та система джерел міжнародного митного права. Загальна характеристика Митного кодексу України.

13.3. Організаційно-правові форми міжнародного митного співробітництва.

Загальна характеристика організаційно-правових форм митного співробітництва. Правовий статус Митного Союзу. Основні міжнародні договори України в частині митних відносин. Принцип недоторканості кордонів. Вільні економічні зони. Магазин безмитного продажу.

13.4. Міжнародно-правове регулювання в галузі митного співробітництва.

Правовий статус Митного Союзу. Основні міжнародні договори України в частині митних відносин. Принцип недоторканості кордонів. Вільні економічні зони. Магазин безмитного продажу.

Тема 14. Міжнародно-правове регулювання співробітництва у промисловості та сільському господарстві.

14.1. Загальносвітові тенденції розвитку промисловості та сільського господарства.

Загальна характеристика та значення співробітництва в галузі промисловості та сільського господарства. Основні тенденції розвитку співробітництва України з країнами світу в галузі промисловості та сільського господарства. Вплив співробітництва в галузі промисловості та сільського господарства на розвиток економіки країн.

14.2. Правове регулювання міжнародного співробітництва у промисловості.

Загальна характеристика нормативно-правових актів, присвячених правовому регулюванню співробітництва в галузі промисловості та сільського господарства. Основні міжнародні угоди України з країнами світу в частині співробітництва в галузі промисловості та сільського господарства.

Тема 15. Правове регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва.

15.1. Розвиток науки як чинники економічного піднесення держави.

Ґенеза становлення та розвиток науки в країнах світу. Науково-технічна революція – визначення, загальна характеристика та значення. Вплив розвитку науки на економічний розвиток країн світу.

15.2. Значення міжнародного науково-технічного співробітництва.

Загальна характеристика та значення науково-технічного співробітництва. Основні тенденції розвитку науково-технічного співробітництва України з країнами світу. Вплив науково-технічного співробітництва на розвиток економіки країн.

15.3. Правове регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва.

Загальна характеристика нормативно-правових актів, присвячених правовому регулюванню науково-технічного співробітництва. Основні міжнародні угоди України з країнами світу в частині науково-технічного співробітництва.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів (табл. 4.1).

Таблиця 4.1

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	Усього	у тому числі		самостійна робота		у тому числі				
		лекційні	практичні			усього	лекційні	практичні	Проведення підсумкового контролю	самостійна робота
			підготовка до занять					Виконання ІЗ	підготовка до занять	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1.										
Загальна частина міжнародного економічного права										
<i>Тема 1. Поняття, предмет, методи та система міжнародного економічного права</i>	10	2	2	6	12	1	1	-	-	10

Продовження табл. 4.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Тема 2.</i> Джерела міжнародного економічного права	10	2	2	6	12	1	1	-	-	10
<i>Тема 3.</i> Принципи міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин	10	2	2	6	12	1	1	-	-	10
<i>Тема 4.</i> Держави як суб'єкти міжнародного економічного права	12	2	2	8	12	1	1	-	-	10
<i>Тема 5.</i> Міжнародні економічні організації	10	2	2	6	12	1	1	-	-	10
<i>Тема 6.</i> Транснаціональні корпорації і міжнародно-правове регулювання їх діяльності	10	2	2	6	9	1	1	-	-	7
<i>Тема 7.</i> Міжнародні економічні договори	12	2	2	8	12	2	2	-	-	8
<i>Тема 8.</i> Забезпечення виконання зобов'язань, що впливають з міжнародних економічних договорів	12	2	2	8	12	1	1	-	-	10
Разом за змістовним модулем 1	86	16	16	54	98	9	9	-	-	75
Змістовий модуль 2.										
Особлива частина міжнародного економічного права.										
<i>Тема 9</i> Правове регулювання зовнішньо-економічної діяльності в Україні	10	2	2	6	12	1	1	-	-	10
<i>Тема 10.</i> Міжнародне торговельне право	10	2	2	6	12	1	1	-	-	10
<i>Тема 11.</i> Міжнародне валютне право	12	3	3	6	12	1	1	-	-	10
<i>Тема 12.</i> Міжнародне транспортне право	12	3	3	6	10	1	1	-	-	8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Тема 13. Міжнародне митне право</i>	14	3	3	8	12	1	1	-	-	10
<i>Тема 14. Міжнародно-правове регулювання співробітництва у промисловості та сільському господарстві</i>	12	3	3	6	7	1	1	-	-	5
<i>Тема 15. Правове регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва</i>	10	2	2	6	12	1	1	-	5	5
Разом за змістовним модулем 2.	80	18	18	44	84	7	7	-	5	58
<i>Підготовка до екзамену</i>	10	-	-	10	6	-	-	-	-	6
<i>Передекзаменаційні консультації</i>	2	-	-	2	2	-	-	-	-	2
<i>Екзамен</i>	2	-	-	2	2	-	-	2	-	-
Усього годин за модулем	180				180					

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни і формує вміння та навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань. Проведення таких занять ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння необхідними теоретичними положеннями, наборі завдань різного рівня складності для розв'язування їх на занятті. Воно включає проведення попереднього контролю знань, вмінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань із їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання (табл. 5.1).

Перелік тем практичних занять

Назва змістового модуля	Теми практичних занять (за модулями)	Кількість годин	Література
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Загальна частина міжнародного економічного права	Завдання 1. Правова природа міжнародного економічного права	2	Основна: [1; 4; 7; 2; 10]; Додаткова: [53; 55; 57; 62]
	Завдання 2. Загальна характеристика та практичне застосування основних джерел міжнародного економічного права	2	Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12]; Додаткова: [55; 57; 62]
	Завдання 3. Система принципів міжнародного економічного права. Застосування принципів міжнародного економічного права для розв'язання питань, що виникають в міжнародних економічних відносинах. Письмова контрольна робота за темами 1-3	2	Основна: [1; 4; 7; 12; 10]; Додаткова: [53; 55; 57; 62; 66]
	Завдання 4. Визначення правового статусу держави як особливого суб'єкта міжнародного економічного права. Застосування імунітету держав	2	Основна: [1; 3; 7; 2; 10]; Додаткова: [53; 55; 57; 62]
	Завдання 5. Визначення правового статусу міжнародної економічної організації. Статут міжнародної економічної організації. Ознайомлювальна (початкова) гра "Держава та міжнародна економічна організація"	2	Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12; 14; 16; 21; 6; 11; 20]; Додаткова: [47; 48; 50; 52]
	Завдання 6. Визначення правового статусу транснаціональних корпорацій. Встановлення національності транснаціональної корпорації	2	Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12; 14]. Додаткова: [56; 57; 62]
	Завдання 7. Визначення основних елементів міжнародних економічних договорів. Укладання різних видів міжнародних економічних договорів. Кейс-метод "Укладання міжнародного економічного договору"	2	Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 51; 53-57; 68]

1	2	3	4
	<i>Завдання 8.</i> Засоби правового забезпечення виконання зобов'язань, що впливають з міжнародних економічних договорів. Письмова контрольна робота за темами 4-8	2	Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48–51; 53–57]
<i>Змістовий модуль 2.</i> Особлива частина міжнародного економічного права	<i>Завдання 9.</i> Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	2	Основна: [1; 4; 7; 5; 8; 18]. Додаткова: [43; 44; 46; 53; 55; 57–68]
	<i>Завдання 10.</i> Застосування основних положень міжнародного торговельного права	2	Основна: [1; 4; 7; 5; 8; 18]. Додаткова: [2; 3; 5; 12; 14]
	<i>Завдання 11.</i> Застосування основних положень міжнародного валютного права	3	Основна: [1; 4; 7]. Додаткова: [56-57; 67].
	<i>Завдання 12.</i> Застосування основних положень міжнародного транспортного права	3	Основна: [1; 4; 16; 19]. Додаткова: [43; 46; 59; 62].
	<i>Завдання 13.</i> Застосування основних положень міжнародного митного права. Письмова контрольна робота за темами 9-13	3	Основна: [1; 4; 16; 17]. Додаткова: [43; 46; 49; 52; 59; 62].
	<i>Завдання 14.</i> Визначення загальних засад правового регулювання співробітництва у промисловості та сільському господарстві	3	Основна: [1; 4; 16; 19]. Додаткова: [43; 46; 59; 62].
	<i>Завдання 15.</i> Визначення загальних засад правового регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва	2	Основна: [1; 4; 16; 19]. Додаткова: [43; 46; 59; 62].

5.1. Приклади типових практичних завдань за темами

Змістовий модуль 1.

Загальна частина міжнародного економічного права

Тема 1. Поняття, предмет, методи та система міжнародного економічного права

Під час проведення міжнародної науково-практичної конференції група молодих вчених з Гондурасу у своїх роботах спиралась на те, що принципової різниці між правом зовнішньоекономічної діяльності та міжнародним економічним правом (як галуззю міжнародного публічного права) не існує. Свою позицію, окрім іншого, вони мотивували тим, що об'єктом регулювання в обох випадках є відносини економічного характеру, які виникають між представниками різних держав. Тобто, відносини носять міждержавний характер, а саме міжнародний характер.

Вкажіть, чи є така позиція правильною? Якщо ні, то чому? Визначте та детально охарактеризуйте, з наведенням конкретних прикладів, особливості міжнародного економічного права, що відрізняють його від галузей внутрішньодержавного права.

Тема 3. Принципи міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин.

Держава А здійснила масову атаку по об'єктам, що знаходяться на території держави Б. Держава Б кваліфікувала дії держави А як акт відкритої агресії та застосувала самооборону, держава Б знищила військову базу держави А, що знаходиться на території держави В.

Визначте правомірність дій держав А та Б.

Які принципи міжнародного права порушує держава А?

Чи є обґрунтованим застосування сили державою Б?

Які види відповідальності можуть правомірно застосовувати держави А, Б, В?

Відповіді обґрунтуйте.

Тема 4. Держави як суб'єкти міжнародного економічного права.

У підозрі скоєння міжнародного злочину проти Російської Федерації на державній території України було затримано іноземця.

Під яку юрисдикцію з боку України підпадає іноземець за умови скоєння міжнародного злочину?

Яку юрисдикцію на нього розповсюджує Російська Федерація?

Відповіді обґрунтуйте.

Тема 7. Міжнародні економічні договори.

На переговорах з укладання багатобічної угоди про товарообіг брали участь:

Держави: А, Б, С, Д, Є.

Міжнародна регіональна міжурядова організація тварин Австралії.

Держава А зробила застереження щодо вільного та незалежного введення митних тарифів згідно з умовами національного законодавства, яке прийняли держави Б та Д. Депозитарієм була визначена ООН.

Згідно з умовами угоди остання набирає чинність після надходження до депозитарію третьої ратифікаційної грамоти, яка надійшла до ООН 20.01.2011 року. 01.01.2011 року держава А підняла ввізне мито та заблокувала частину товарів з джерелом походження з держави Б та Є. У відповідь держава Б офіційно розірвала телеграфні, транспортні, дипломатичні та інші відносини з державою А; затримала все майно, яке належало громадянам держави А та звернулася до міжнародного комерційного арбітражу з позовом про спонукання держави А до припинення порушень договору та компенсації спричиненої шкоди та втраченої вигоди.

Проаналізуйте ситуацію та визначте існуючі порушення, незалежно від їх галузевої належності, що на Ваш погляд мали місце. Мотивовано та обґрунтовано вирішіть суперечку.

Тема 8. Забезпечення виконання зобов'язань, що впливають з міжнародних економічних договорів

Між державою А та державою Б протягом тривалого часу мали місце непорозуміння щодо належного виконання договірних зобов'язань з питання підтримання в належному екологічному стані прикордонних територій.

Держава А відмовлялась проводити будь-яке фінансування та підтримку відповідних процедур. Крім того, між міністерством палива та енергетики держави А та відповідним міністерством держави С було укладено та ратифіковано угоду про розміщення воєнних баз та обмеженого військового контингенту держави С на території держави А, у незаселеній пустелі на півтора кілометровій зоні від кордону з державою Б. Остання, розцінивши це як спробу організувати напад на її територію, здійснила превентивний удар ракетами "земля-земля" по воєнних базах держави С, ліквідувавши її повністю. Задля вирішення конфлікту сторони звернулись до Вас.

Проаналізуйте ситуацію та визначте будь-які порушення, незалежно від їх галузевої належності, що на Ваш погляд мали місце. Винесіть мотивоване рішення за даною суперечкою.

Змістовий модуль 2.

Особлива частина міжнародного економічного права

Тема 9. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

На переговорах з укладання багатобічної угоди про товарообіг брали участь:

Держави: А, Б, С, Д, Є.

Міжнародна регіональна міжурядова організація тварин Австралії.

Держава А зробила застереження щодо вільного та незалежного введення митних тарифів згідно з умовами національного законодавства, яке прийняли держави Б та Д. Депозитарієм була визначена ООН.

Згідно з умовами угоди остання набирає чинність після надходження до депозитарію третьої ратифікаційної грамоти, яка надійшла до ООН 20.01.2011 року. 01.01.2011 року держава А підняла ввізне мито та заблокувала частину товарів з джерелом походження з держави Б та Є. У відповідь держава Б офіційно розірвала телеграфні, транспортні, дипломатичні та інші відносини з державою А; затримала все майно, яке належало громадянам держави А та звернулася до міжнародного комерційного арбітражу з позовом про спонукання держави А до припинення порушень договору та компенсації спричиненої шкоди та втраченої вигоди.

Проаналізуйте ситуацію та визначте існуючі порушення, незалежно від їх галузевої належності, що на Ваш погляд мали місце. Мотивовано та обґрунтовано вирішіть суперечку.

Тема 10. Міжнародне торгівельне право

Приватне підприємство "Алтай", зареєстроване в Україні, з метою продажу своїх товарів за кордон вирішило укласти договір з арабською фірмою "Халіф". Перед укладенням договору виникло питання щодо правомірності діяльності арабської фірми на території України, на підтвердження якої було надано статут фірми "Халіф", викладений арабською мовою.

Якими документами підтверджується статус іноземних юридичних осіб на території України? Які вимоги ставляться до таких документів? Розкрийте зміст поняття "національність" юридичної особи.

Тема 12. Міжнародне транспортне право

В квітні 2001 р. літак-розвідник ВВС США здійснював обліт морських кордонів КНР. Формально літак знаходився за межами КНР, однак

в безпосередній близькості до кордону. Намагаючись відігнати літак-розвідник, китайський винищувач зачепив його крилом і пілот винищувача був вимушений катапультиуватись, в результаті чого загинув. Літак-розвідник був вимушений здійснити посадку на о. Хайнань (КНР). Після чого КНР та США виступили із взаємними претензіями. КНР стверджував, що США порушують міжнародне право, створюючи загрозу території КНР. США, в свою чергу, заперечували порушення МП і звинувачували КНР в неправомірному затриманні літака та екіпажу.

Чи було порушення міжнародного права зі сторони США?

Чому ставиться питання про відповідальність держави?

Чи зобов'язана КНР повернути літак?

6. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів денної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 67 % (108 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (180 годин). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних занять; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового екзамену.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною правовою літературою, нормативними актами з питань міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин. Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань з навчальної дисципліни, наведені в табл. 6.1.

Таблиця 6.1

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Кількість годин	Форми контролю СРС	Література
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
Теоретичні та методологічні засади прийняття господарських рішень				
<i>Тема 1.</i> Поняття, предмет, методи та система міжнародного економічного права	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до <i>практичного заняття</i> , огляд теоретичного матеріалу з теми "Поняття, предмет, методи та система міжнародного економічного права "	6	Презентація результатів	Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48–51; 53; 57; 68].
<i>Тема 2.</i> Джерела міжнародного економічного права	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття. Вирішення ситуаційних завдань	6	Письмова контрольна робота за темами 1 і 2. Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [10; 12; 18; 20]. Додаткова: [45; 46; 48; 53–57; 59].
<i>Тема 3.</i> Принципи міжнародного економічного права	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, підготовка до контрольної роботи. Вирішення ситуаційних завдань. Підготовка до контрольної роботи за темами 1-3	6	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48-53; 57; 59].

Продовження табл. 6.1.

1	2	3	4	5
<i>Тема 4.</i> Держави як суб'єкти міжнародного економічного права	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та нормативно-правових актів за заданою тематикою; Вирішення ситуаційних завдань	8	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [1-8; 14-16; 22]. Додаткова: [45-51; 53-56; 68].
<i>Тема 5.</i> Міжнародні економічні організації	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та нормативно-правових актів за заданою тематикою; Вирішення ситуаційних завдань. Підготовка до ділової гри "Держава та міжнародна економічна організація"	6	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань. Участь в проведенні ділової гри	Основна: [12; 19; 22]. Додаткова: [55; 57-59; 65].
<i>Тема 6.</i> Транснаціональні корпорації і міжнародно-правове регулювання їх діяльності.	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та нормативно-правових актів за заданою тематикою; Вирішення ситуаційних завдань	6	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [12; 19; 22]. Додаткова: [55; 57-59; 65].
<i>Тема 7.</i> Міжнародні економічні договори.	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та нормативно-правових актів за заданою тематикою; Вирішення ситуаційних завдань. Підготовка до ділової гри "Укладання міжнародного економічного договору"	8	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань. Участь в проведенні ділової гри	Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48-51; 53-57; 68].
<i>Тема 8.</i> Забезпечення виконання зобов'язань, що впливають з міжнародних економічних договорів	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та нормативно-правових актів за заданою тематикою; Вирішення ситуаційних завдань	8	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [2; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48-51; 53-57; 68].
Усього за змістовим модулем 1		54		

1	2	3	4	5
Змістовий модуль 2.				
Особлива частина міжнародного економічного права				
<i>Тема 9.</i> Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та нормативно-правових актів за заданою тематикою; Вирішення ситуаційних завдань	6	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [1; 4; 7; 2; 21]. Додаткова: [45; 46; 48–51; 53–57; 68].
<i>Тема 10.</i> Міжнародне торгівельне право	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та нормативно-правових актів за заданою тематикою; Вирішення ситуаційних завдань	6	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48–51; 53–57; 68].
<i>Тема 11.</i> Міжнародне валютне право	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та нормативно-правових актів за заданою тематикою; Вирішення ситуаційних завдань	6	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48–51; 53–57; 68].
<i>Тема 12.</i> Міжнародне транспортне право	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та нормативно-правових актів за заданою тематикою; Вирішення ситуаційних завдань	6	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48–51; 53–57; 68].
<i>Тема 13.</i> Міжнародне митне право	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та нормативно-правових актів за заданою тематикою; Вирішення ситуаційних завдань	8	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48–51; 53–57; 68].

Закінчення табл. 6.1.

1	2	3	4	5
<i>Тема 14.</i> Міжнародно-правове регулювання співробітництва у промисловості та сільському господарстві	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та нормативно-правових актів за заданою тематикою; Virішення ситуаційних завдань	6	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [1; 3; 4; 7; 2; 10; 18; 14]. Додаткова: [45; 46; 48–51; 53–57; 68].
<i>Тема 15.</i> Правове регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва	Пошук, підбір та огляд літературних джерел та нормативно-правових актів за заданою тематикою; Virішення ситуаційних завдань	6	Презентація результатів. Результати вирішення ситуаційних завдань	Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48–51; 53–57].
Усього за змістовим модулем 2		44		
<i>Підготовка до екзамену</i>		10		Основна: [1; 4; 7; 2; 10; 12; 14; 16; 21]. Додаткова: [45; 46; 48–51; 53–57; 68].
<i>Екзамен</i>		2		
Усього за модулем		110		

6.1. Контрольні запитання для самодіагностики

Тема 1. Поняття, предмет, методи та система міжнародного економічного права

1. Поняття, міжнародного права як галузі права.
2. Чому більшість вчених схиляється до визначення міжнародного економічного права як галузі публічного права? Якої думки щодо правової природи міжнародного економічного права дотримуєтесь саме ви?
3. Поняття, види та значення спеціальних методів міжнародного економічного права.

4. Предмет регулювання міжнародного економічного права.
5. Інститут та норма міжнародного економічного права.
6. Система міжнародного економічного права. Її елементи.

Тема 2. Джерела міжнародного економічного права

1. Поняття та види джерел міжнародного економічного права.
2. Ознаки міжнародного економічного договору.
3. Місце міжнародного звичаю в системі джерел міжнародного економічного права. Визнання звичаю як джерела міжнародного економічного права в Україні.
  4. Види звичаїв ділового обороту.
  5. Характеристика прецеденту як джерела міжнародного економічного права.
  6. Ступінь юридично сили рішень міжнародних економічних організацій.
  7. Поняття "мовчазна згода" та його значення в міжнародних відносинах.

Тема 3. Принципи міжнародного економічного права

1. Характеристика Декларації про принципи міжнародного права.
2. Поняття "суверенітет".
3. Класифікація принципів міжнародного економічного права.
4. Характеристика принципу рівноправності та самовизначеності народів.
5. Характеристика принципу сприяння міжнародній соціальній справедливості.

Тема 4. Держави як суб'єкти міжнародного економічного права

1. Поняття "держава" – його визначення.
2. Ознаки держави як суб'єкта міжнародного економічного права.
3. Поняття та види імунітету держави.
4. Особливості судового імунітету. Основні риси майнового імунітету держави.
5. Співвідношення та порівняльний аналіз абсолютного та функціонального імунітету.
6. Доктрина державного імунітету в Україні.

Тема 5. Міжнародні економічні організації

1. Поняття "міжнародної економічної організації".
2. Міжнародні економічні організації в системі ООН.
3. Міжнародні фінансово – кредитні організації.

4. Спеціалізовані міжнародні економічні організації.
5. Регіональні економічні організації.
6. Міжнародні економічні організації членом яких є Україна.

Тема 6. Транснаціональні корпорації і міжнародно-правове регулювання їх діяльності

1. Походження терміна "транснаціональна корпорація".
2. Ознаки транснаціональної корпорації.
Види транснаціональних корпорацій.
3. Відмінності між транснаціональною та мультинаціональною корпорацією.
4. Зміст та основні положення Конвенції про транснаціональні корпорації.

Тема 7. Міжнародні економічні договори

1. Поняття міжнародного економічного договору. Його ознаки.
2. Стадії укладання міжнародного економічного договору.
3. Які види договорів найчастіше використовуються в міжнародних економічних відносинах.
4. Способи забезпечення виконання зобов'язань міжнародного економічного договору.
5. Значення терміну "човникова дипломатія".
6. Види міжнародного арбітражу. Його принципи.

Тема 8. Забезпечення виконання зобов'язань, що впливають з міжнародних економічних договорів

1. Проблемні аспекти притягнення держави до відповідальності.
2. Позитивні та негативні сторони державного імунітету.
3. Правовий статус Міжнародного суду ООН.

Тема 9. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

1. Поняття та значення зовнішньоекономічної діяльності.
2. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Їх права та обов'язки.
3. Види та особливості здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 10. Міжнародне торговельне право

1. Поняття міжнародного торговельного права.
2. Види міжнародних торговельних договорів. Порядок денонсації договору.
3. Стадії укладення договору міжнародної купівлі-продажу товарів.
4. Принципи міжнародної торгівлі.
5. Повноваження органу з ратифікації міжнародного договору.

Тема 11. Міжнародне валютне право

1. Поняття "валюта".
2. Види конвертованості валют.
3. Види міжнародних валютно–кредитних відносин.
4. Міжнародні валютні організації.

Тема 12. Міжнародне транспортне право

1. Міжнародне перевезення.
2. Суб'єкти міжнародного транспортного права.
3. Способи міжнародних морських перевезень.
4. Види коносаменту в міжнародних морських перевезеннях.
5. Які річки можна віднести до міжнародних.
6. Співвідношення лінійного та нелінійного перевезення.
7. Види нормативних актів, що регулюють міжнародні залізничні перевезення.
8. Способи фрахтування повітряних суден.
9. Переваги і недоліки міжнародних автомобільних перевезень.

Тема 13. Міжнародне митне право

1. Місце митного права в системі міжнародного економічного права.
2. Зміст митної справи.
3. Джерела митного права.
4. Порядок митного декларування товарів.

Тема 14. Міжнародно-правове регулювання співробітництва у промисловості та сільському господарстві

1. Зміст поняття "міжнародне співробітництво".
2. Форми промислової кооперації.
3. Комплексні угоди про промислове комплексне співробітництво.
4. Міжнародні організації в галузі сільськогосподарського співробітництва.
5. Види сільськогосподарського співробітництва.

Тема 15. Правове регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва

1. Поняття міжнародного науково-технічного співробітництва.
2. Стадії науково-технічного прогресу.
3. Джерела міжнародного права науково-технічного співробітництва.
4. Яке місце займає право інтелектуальної власності в системі міжнародного економічного права?

7. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль, тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

а) за засвоєнням теоретичного матеріалу:

консультації: індивідуальні (запитання – відповідь), групові (розгляд типових прикладів – ситуацій);

б) за засвоєнням практичного матеріалу:

консультації індивідуальні та групові;

в) для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:

індивідуальне здавання виконаних робіт.

8. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, ознайомлювальні (початкові) ігри, метод проектної роботи, комп'ютерні симуляції, метод Дельфі, метод сценаріїв, банки візуального супроводу (табл. 8.1 і 8.2).

Таблиця 8.1

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
<i>Тема 1.</i> Поняття, предмет, методи та система міжнародного економічного права	Лекція проблемного характеру з питання "Проблемні аспекти визначення правової природи міжнародного економічного права"
<i>Тема 2.</i> Джерела міжнародного економічного права	Міні-лекція з питання "внутрішнє законодавство як особливий вид джерела міжнародного економічного права". Робота в малих групах

1	2
<i>Тема 3.</i> Принципи міжнародного економічного права	Лекція проблемного характеру з питання "Виконання принципів міжнародного економічного права на практиці", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 4.</i> Держави як суб'єкти міжнародного економічного права	Міні-лекція з питання "Особливості обмеження імунітету держав", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 5.</i> Міжнародні економічні організації	Лекція проблемного характеру з питання "Вплив існуючих міжнародних організацій на процес становлення та розвитку міжнародних економічних відносин", ознайомлювальна (початкова) гра "Держава та міжнародна економічна організація"
<i>Тема 6.</i> Транснаціональні корпорації і міжнародно-правове регулювання їх діяльності	Лекція проблемного характеру з питання "Правове регулювання діяльності транснаціональних корпорацій в умовах сучасності"
<i>Тема 7.</i> Міжнародні економічні договори	Міні-лекція з питання "Особливості укладання міжнародних економічних договорів", кейс-метод "Укладання міжнародного економічного договору".
<i>Тема 8.</i> Забезпечення виконання зобов'язань, що впливають з міжнародних економічних договорів	Лекція проблемного характеру з питання "Проблемні аспекти виконання рішень міжнародних судів, винесених відносно держави", робота в малих групах
<i>Тема 9.</i> Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	Міні-лекція з питання "Розвиток законодавства України в галузі зовнішньоекономічної діяльності", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 10.</i> Міжнародне торгівельне право	Міні-лекція з питання "Застосування правил інтерпретації торгівельних термінів Інкотермс-2010 при укладанні міжнародного торгівельного договору", робота в малих групах
<i>Тема 11.</i> Міжнародне валютне право	Міні-лекція з питання "Розвиток міжнародних валютних відносин України", робота в малих групах
<i>Тема 12.</i> Міжнародне транспортне право	Лекція проблемного характеру з питання "Проблемні питання встановлення правопорядку, який застосовується до судна, що знаходиться в нейтральних водах", робота в малих групах, презентація результатів
<i>Тема 13.</i> Міжнародне митне право	Міні-лекція з питання "Порядок проведення прикордонного контролю відповідно до митного кодексу України", робота в малих групах
<i>Тема 14.</i> Міжнародно-правове регулювання співробітництва у промисловості та сільському господарстві	Міні-лекція з питання "Фактори розвитку міжнародного співробітництва в галузі промисловості та сільського господарства", робота в малих групах
<i>Тема 15.</i> Правове регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва	Лекція проблемного характеру з питання "Значення міжнародного науково-технічного співробітництва для економічного розвитку України", робота в малих групах, презентація результатів

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється у: високій мотивації студентів; закріпленні теоретичних знань на практиці; підвищенні самосвідомості студентів; формуванні здатності приймати самостійні рішення; формуванні здатності до ухвалення колективних рішень; формуванні здатності до соціальної інтеграції; набуття навичок вирішення конфліктів; розвитку здатності до знаходження компромісів.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Міні-лекції передбачають викладення навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Вони проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження. Міні-лекції відрізняються від повноформатних лекцій значно меншою тривалістю. Зазвичай міні-лекції тривають не більше 10 – 15 хвилин і використовуються для того, щоб стисло донести нову інформацію до всіх слухачів. Міні-лекції часто застосовуються як частини цілісної теми, яку бажано викладати повноформатною лекцією, щоб не втомлювати аудиторію. Тоді інформація надається по черзі кількома окремими сегментами, між якими застосовуються інші форми й методи навчання.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди та переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх.

Робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Банки візуального супроводу сприяють активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни за допомогою наочності.

Кейс-метод – форма розбору та аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу. Ціль цього методу – навчити студентів аналізувати інформацію, виявляти ключові проблеми, вибирати альтернативні шляхи рішення, оцінювати їх, знаходити оптимальний варіант і формулювати програми дій. При аналізі конкретних ситуацій особливо важливо те, що тут сполучається індивідуальна робота студента із проблемною ситуацією й групове обговорення пропозицій, підготовлених кожним членом групи. Це дозволяє що навчається розвивати навички групової, командної роботи, що розширює можливості для рішення типових проблем у рамках досліджуваної навчальної тематики. У результаті проведення індивідуального аналізу, обговорення в групі, визначення проблем, знаходження альтернатив, вибору дій і плану їхнього виконання студенти одержують можливість розвивати навички аналізу й планування.

Ознайомлювальні (початкові) ігри – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі інсценізації певної виробничої ситуації у ролі безпосередніх учасників подій. Цей метод являє собою в комплексі рольову гру з різними, найчастіше протилежними інтересами її учасників і необхідністю прийняття якого-небудь рішення по закінченні або в ході гри. Рольові ігри допомагають формувати такі важливі ключові кваліфікації, як комунікативні здатності, толерантність, уміння працювати в малих групах, самостійність мислення й т.д. Від викладача потрібно більша попередня методична підготовка при проведенні рольових ігор, уміння прогнозувати результати й робити відповідні висновки. Ділові ігри характеризуються спрямованістю на зняття певних практичних проблем, придбання навичок виконання конкретних прийомів діяльності.

Таблиця 8.2

Використання методик активізації процесу навчання

Тема навчальної дисципліни	Практичне застосування методик	Методики активізації процесу навчання
1	2	3
Тема 5. Міжнародні економічні організації	Завдання 5. Визначення правового статусу міжнародної економічної організації. Статут міжнародної економічної організації.	Лекція проблемного характеру. Ознайомлювальна (початкова) гра

1	2	3
Тема 6. Транснаціональні корпорації і міжнародно-правове регулювання їх діяльності	Завдання 6. Визначення правового статусу транснаціональних корпорацій. Встановлення національності транснаціональної корпорації.	Лекція проблемного характеру з питання. Робота в малих групах
Тема 7. Міжнародні економічні договори	Завдання 7. Визначення основних елементів міжнародних економічних договорів. Укладання різних видів міжнародних економічних договорів.	Міні-лекція, кейс-метод

11. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей (див. табл. 2.1) у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

- активна робота на лекційних заняттях;
- активна участь у виконанні практичних завдань;
- активна участь у презентації матеріалу на практичних заняттях;
- активна участь у ознайомлювальній (початковій) грі;
- перевірка завдання кейс-методу;

проведення письмових контрольних робіт;
оцінювання науково-дослідної роботи студента у вигляді підготування тез доповідей на конференції, наукових статей, участі у брейн-рингу та ін.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену. **Семестрові екзамени** – форма оцінки підсумкового засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за накопичувальною системою за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;

ознайомлення з рекомендованою літературою, із сучасною літературою, нормативно-правовими актами з питань, що розглядаються;

вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні ситуаційних завдань та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;

логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;

юридична правильність виконання ситуаційного завдання.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставиться за умови відповідності завдань студента або його усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів.

Письмова контрольна робота проводиться 3 рази за семестр та включає практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів. Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних заняттях.

Порядок підсумкового контролю з навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей (див. табл. 2.1).

Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами. Кожен екзаменаційний білет складається із 5 практичних ситуацій, які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Екзаменаційний білет включає одне стереотипне, три діагностичних та одне евристичне завдання, які оцінюються відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленого терміну.

Студент **не може бути допущений** до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за результатами перевірки успішності під час поточного та модульного контролю відповідно до змістового модуля впродовж семестру, в сумі не досягла 35 балів. Після екзаменаційної сесії декан факультету видає розпорядження про ліквідацію академічної заборгованості. У встановлений термін студент добирає залікові бали.

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний контроль упродовж семестру – 35 та мінімально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної *"Відомості обліку успішності"*.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає екзамен після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання екзамену, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

Зразок екзаменаційного білета

Форма № Н-5.05

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Освітньо-кваліфікаційний рівень "бакалавр"
Напрямок підготовки: "Економіка підприємства". Семестр VII
Навчальна дисципліна "Міжнародне економічне право"

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1. (стереотипне 4 бали)

Керуючись знанням положень Закону України "Про міжнародне приватне право", наведіть п'ять прикладів імперативних колізійних норм та п'ять диспозитивних колізійних норм.

Завдання 2. (діагностичне 6 балів).

У підозрі скоєння міжнародного злочину проти Російської Федерації на державній території України було затримано іноземця.

Під яку юрисдикцію з боку України підпадає іноземець за умови скоєння міжнародного злочину?

Яку юрисдикцію на нього розповсюджує Російська Федерація?

Відповіді обґрунтуйте.

Завдання 3. (діагностичне 8 балів)

Суднохідна компанія, яка має постійне місце знаходження і зареєстрована в Україні, уклала із громадянкою України Ковтун трудовий договір, що передбачає її обов'язок працювати лікарем на лайнері, що курсує між Україною, Італією, Францією, Іспанією, Єгиптом. Договір був укладений на українській мові, підписаний сторонами у м. Одеса і передбачав виплату винагороди у гривнях. Судно експлуатується товариством – юридичною особою грецького права, ходить під прапором Греції і зареєстровано у м. Неаполь.

Згодом вказаний договір із громадянкою Ковтун було розірвано достроково. У самому договорі про порядок розірвання та про право, яке має застосовуватися до порядку і наслідків дострокового розірвання зазначеної угоди, нічого не вказано. Пані Ковтун подала позов до компанії у м. Неаполь.

Питання: визначте кількість та види іноземних елементів у даних правовідносинах. Право якої держави має застосовуватися до порядку розірвання трудової угоди? Прийміть до уваги те, що переважно до трудових угод застосовується принцип країни місця роботи (*lex loci laboris*). Що може вважатися місцем роботи відносно морського судна?

Завдання 4. (евристичне 10 балів).

Під час проведення міжнародної науково-практичної конференції група молодих вчених з Гондурасу у своїх роботах спиралась на те, що принципової різниці між правом зовнішньоекономічної діяльності та міжнародним економічним правом (як галуззю міжнародного публічного права) не існує. Свою позицію, окрім іншого, вони мотивували тим, що об'єктом регулювання в обох випадках є відносини економічного характеру, які виникають між представниками різних держав. Тобто, відносини носять міждержавний характер, а саме міжнародний характер.

Вкажіть, чи є така позиція правильною? Якщо ні, то чому? Визначте та детально охарактеризуйте, з наведенням конкретних прикладів, особливості міжнародного економічного права, що відрізняють його від галузей внутрішньодержавного права.

Завдання 5. (діагностичне 12 балів).

Держава А анулює дію міжнародного економічного договору посиляючись на те, що інша сторона договору (держави Б) не виконує свої зобов'язання відповідно до договору. Як відповідні дії держава Б повністю розриває дипломатичні відносини з державою А. Держава А застосовує реторсію у вигляді економічної блокади.

Надайте правовий аналіз ситуації.

Розкрийте поняття та види реторсії.

Чи є правомірними дії держави Б?

Які види міжнародно-правової відповідальності мала право застосувати держава А?

Затверджено на засіданні

кафедри правового регулювання економіки ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Протокол № __ від " __ " _____ 20__ року

Зав. кафедри _____ Екзаменатор _____
(підпис) (підпис)

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Завдання 1 (4 бали):

1 бал – за правильний алгоритм вирішення завдання;

2 бали – за юридичну правильність вибору нормативно-правових актів, що застосовуються до розв'язання завдання;

0,5 бала – за наявність і ґрунтовність висновку;

0,25 бала – за охайність подання результатів;

0,25 бала – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

Завдання 2 (6 балів):

1 бал – за правильний алгоритм вирішення завдання;

2 бали – за юридичну правильність вибору нормативно-правових актів, що застосовуються до розв'язання завдання;

1 бал – за наявність і ґрунтовність висновку;

0,5 бала – за охайність подання результатів;

1,5 бала – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

Завдання 3 (8 балів):

0,5 бала – за правильний алгоритм вирішення завдання;

0,5 бала – за застосування під час вирішення завдання положень нормативно-правових актів;

2 бала – за юридичну правильність вибору нормативно-правових актів, що застосовуються до розв'язання завдання;

1 бал – за наявність вірного аналізу ситуації;

1,5 бала – за посилання на окремі статті нормативно-правових актів, що використовуються;

1 бал – за наявність і ґрунтовність висновку;

0,5 бала – за охайність подання результатів;

1 бал – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

Завдання 4 (10 балів):

1 бал – за правильний алгоритм вирішення завдання;

0,5 бала – за правильне орієнтування в теоретичній базі;

2 бал – за застосування під час вирішення завдання положень нормативно-правових актів;

2 бали – за юридичну правильність вибору нормативно-правових актів, що застосовуються до розв'язання завдання;

1 бал – за наявність вірного аналізу ситуації;

1 бал – за посилання на окремі статті нормативно-правових актів, що використовуються;

1 бал – за наявність і ґрунтовність висновку;

0,5 бала – за охайність подання результатів;

1 бал – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

Завдання 5 (12 балів):

2 бали – за правильний алгоритм вирішення завдання;

1,5 бала – за правильне орієнтування в теоретичній базі;

2 бали – за застосування під час вирішення завдання положень нормативно-правових актів;

2 бали – за юридичну правильність вибору нормативно-правових актів, що застосовуються до розв'язання завдання;

1 бал – за наявність вірного аналізу ситуації;

1 бал – за посилання на окремі статті нормативно-правових актів, що використовуються;

1 бал – за наявність і ґрунтовність висновку;

0,5 бала – за охайність подання результатів;

1 бал – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей студентів денної форми навчання наведена в табл. 12.1.

Система оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей

Професійні компетентності	Навчальний тиждень	Год	Методи та форми навчання	ОЦІНКА рівня сформованості компетентностей				
				Форми контролю	Максимальний бал			
1	2	3	4	5	6			
Змістовий модуль 1.								
Загальна частина міжнародного економічного права					25,4			
1	Визначати поняття та місце міжнародного економічного права в системі галузі права України	1	Ауд.	2	Лекція	Тема 1. Поняття, предмет, методи та система міжнародного економічного права	Робота на лекції	0,5
			2	Практичне заняття	Завдання 1. Правова природа міжнародного економічного права	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5	
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, огляд міжнародної законодавчої бази. Вивчення доктрин міжнародного економічного права	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми та виконанні практичних завдань.	0,2	
1	Визначати основні джерела міжнародного економічного права	2	Ауд.	2	Лекція	Тема 2. Джерела міжнародного економічного права	Робота на лекції	0,5
			2	Практичне заняття	Завдання 2. Загальна характеристика та практичне застосування основних джерел міжнародного економічного права	Активна участь у виконанні практичних завдань.	0,5	
		СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань.	0,2	
		3	Ауд.	2	Лекція	Тема 3. Принципи міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин	Робота на лекції	0,5

Продовження табл. 12.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Визначати основні принципи міжнародних економічних відвідні.		CPC	2	Практичне заняття	Завдання 3. Система принципів міжнародного економічного права. Застосування принципів міжнародного економічного права для розв'язання питань, що виникають в міжнародних економічних відносинах	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
							Контрольна робота за темами 1-3	5
	Визначати правовий статус держави як суб'єкта МЕР.	4	Ауд.	2	Лекція	Тема 4. Держави як суб'єкти міжнародного економічного права	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Завдання 4. Визначення правового статусу держави як особливого суб'єкта міжнародного економічного права. Застосування імунітету держав	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			CPC	8	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	0,6
2	Визначати поняття, місце та мету міжнародних економічних організацій.	5	Ауд.	2	Лекція	Тема 5. Міжнародні економічні організації	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Завдання 5. Визначення правового статусу міжнародної економічної організації. Статут міжнародної економічної організації. Ознайомлювальна (початкова) гра "Держава та міжнародна економічна організація"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			CPC	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,6
						Активна участь в проведенні ознайомлювальної (початкової) гри	2	

Продовження табл. 12.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	Визначати правовий статус та місце транснаціональних корпорацій.	6	Ауд.	2	Лекція	Тема 6. Транснаціональні корпорації й міжнародно-правове регулювання їх діяльності	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Завдання 6. Визначення правового статусу транснаціональних корпорацій. Встановлення національності транснаціональної корпорації	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	0,2
3	Ідентифікувати та розмежовувати міжнародні економічні договори	7	Ауд.	2	Лекція	Тема 7. Міжнародні економічні договори	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Завдання 7. Визначення основних елементів міжнародних економічних договорів. Укладання різних видів міжнародних економічних договорів. Кейс-метод "Укладання міжнародного економічного договору"	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, підготовка до практичних занять	Виконання завдання кейс-методу	2
3	Визначати основні засоби забезпечення виконання зобов'язань, що впливають з міжнародних економічних договорів	8	Ауд.	2	Лекція	Тема 8. Забезпечення виконання зобов'язань, що впливають з міжнародних економічних договорів	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Завдання 8. Засоби правового забезпечення виконання зобов'язань, що впливають з міжнародних економічних договорів. Написання контрольної роботи за темами 4-8	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	8	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Підготовка до написання контрольної роботи за темами 4-8	Контрольна робота за темами 4-8	5
							Перевірка домашніх завдань Результати написання контрольної роботи.	0,6

Продовження табл. 12.1

Змістовий модуль 2. Особлива частина міжнародного економічного права.								34,6
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	Визначати поняття зовнішньоекономічної діяльності	9	Ауд.	2	Лекція	Тема 9. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Завдання 9. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,6
3	Визначати поняття та місце міжнародного торговельного права в системі галузей права	10	Ауд.	2	Лекція	Тема 10. Міжнародне торговельне право	Робота на лекції	0,5
				2	Практичне заняття	Завдання 10. Застосування основних положень міжнародного торговельного права	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	0,6
3	Визначати поняття та місце міжнародного валютного права в системі галузей права	11	Ауд.	3	Лекція	Тема 11. Міжнародне валютне право	Робота на лекції	0,5
				3	Практичне заняття	Завдання 11. Застосування основних положень міжнародного валютного права	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,6
2	Визначати місце міжнародного транспортного права в системі галузей права	12	Ауд.	3	Лекція	Тема 12. Міжнародне транспортне право	Робота на лекції	0,5
				3	Практичне заняття	Завдання 12. Застосування основних положень міжнародного транспортного права	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	6	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	0,6

Продовження табл. 12.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Визначати місце міжнародного митного права в системі права	13	Ауд.	3	Лекція	Тема 13. Міжнародне митне право.	Робота на лекції	0,5
				3	Практичне заняття	Завдання 13. Застосування основних положень міжнародного митного права. Написання контрольної роботи за темами 9-13	Активна участь у виконанні практичних завдань	0,5
			СРС	8	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до написання контрольної роботи за темами 9-13	Контрольна робота за темами 9-13.	5
							Перевірка домашніх завдань. Результати написання контрольної роботи.	0,6
2	Визначати основні положення та правові зарази міжнародного співробітництва в галузі промисловості та сільського господарства	14-15	Ауд.	3	Лекція	Тема 14. Міжнародно-правове регулювання співробітництва у промисловості та сільському господарстві	Робота на лекції	1
				3	Практичне заняття	Завдання 14. Визначення загальних засад правового регулювання співробітництва у промисловості та сільському господарстві	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
			СРС	6	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	1,2
3	Визначати основні положення тт. правові засади міжнародного науково-технічного співробітництва	16-17	Ауд.	4	Лекція	Тема 15. Правове регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва	Робота на лекції	1
				4	Практичне заняття	Завдання 15. Визначення загальних засад правового регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва	Активна участь у виконанні практичних завдань	1
			СРС	12	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять	Перевірка домашніх завдань	1,4

Закінчення табл. 12.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
							Оцінювання результатів науково-дослідної діяльності студента	15
СЕСІЯ			Ауд.	2	Передекзаменаційна консультація	Вирішення практичних завдань на різні теми, що входять до підсумкового контролю	Підсумковий контроль	40
				2	Екзамен	Виконання завдань екзаменаційного білета		
			СРС	10	Підготовка до екзамену	Повторення матеріалів змістових модулів		
Усього годин				180	Загальна максимальна кількість балів із дисципліни			100
з них								
<i>аудиторні</i>				70	39 %	<i>поточний контроль</i>		60
<i>самостійна робота</i>				110	61 %	<i>підсумковий контроль</i>		40

Розподіл балів у межах тем змістових модулів наведено в табл. 12.2.

Таблиця 12.2

Розподіл балів за темами

Поточне оцінювання та самостійна робота															Підсумковий екзамен	Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15		
1,2	1,2	6,4	1,6	3,6	1,2	3,6	6,6	1,6	1,6	1,6	1,6	6,6	3,2	18,4	60	

Максимальну кількість балів, яку може накопичити студент протягом тижня за формами та методами навчання, наведено в табл. 12.3.

Розподіл балів за тижнями

Теми змістового модуля		Лекційні заняття	Практичні заняття	Письмова конт-рольна робота	СРС	Ділова (початкова) гра: кейс-метод	Науково-дослідна діяльність студента	Усього
Змістовий модуль 1.	Тема 1	1 тиждень	0,5	0,5		0,2		1,2
	Тема 2	2 тиждень	0,5	0,5		0,2		1,2
	Тема 3	3 тиждень	0,5	0,5	5	0,4		6,4
	Тема 4	4 тиждень	0,5	0,5		0,6		1,6
	Тема 5	5 тиждень	0,5	0,5		0,6	2	3,6
	Тема 6	6 тиждень	0,5	0,5		0,2		1,2
	Тема 7	7 тиждень	0,5	0,5		0,6	2	3,6
	Тема 8	8 тиждень	0,5	0,5	5	0,6		6,6
Змістовий модуль 2.	Тема 9	9 тиждень	0,5	0,5		0,6		1,6
	Тема 10	10 тиждень	0,5	0,5		0,6		1,6
	Тема 11	11 тиждень	0,5	0,5		0,6		1,6
	Тема 12	12 тиждень	0,5	0,5		0,6		1,6
	Тема 13	13 тиждень	0,5	0,5	5	0,6		6,6
	Тема 14	14 тиждень	0,5	0,5		0,6		1,6
	Тема 14	15 тиждень	0,5	0,5		0,6		1,6
	Тема 15	16 тиждень	0,5	0,5		0,8		1,8
	Тема 15	17 тиждень	0,5	0,5		0,6	15	16,6
		8,5	8,5	15	9	4	15	60

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 12.4).

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності, індивідуального навчального плану студента та іншої академічної документації.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

13. Рекомендована література**13.1. Основна**

1. Ануфриева Л. П. Международное частное право : ученик / Л. П. Ануфриева. – Т. 1. – М. : Изд. БЕК, 2002. – 288 с.
2. Ануфриева Л. П. Международное частное право : учебник / Л. П. Ануфриева. – Т. 2. – М. : Изд. БЕК, 2002. – 656 с.
3. Ануфриева Л. П. Международное частное право: учебник / Л. П. Ануфриева. – Т. 3. – М. : Изд. БЕК, 2003. – 768 с.
4. Белов А. П. Международное предпринимательское право : учебн. пособ. / А. П. Белов. – М. : Юстициформ, 2001. – 336 с.
5. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів від 24 липня 1971 р. // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2006 р. – № 5. – С. 320.
6. Богуславский М. М. Международное частное право : учебн. пособ. / М. М. Богуславский. – М. : Юристъ, 2001. – 604 с.
7. Боярська З. І. Міжнародне комерційне право : навч. посібн. / З. І. Боярська. – К. : КНЕУ, 2001. – 143 с.
8. Гаврилов В. В. Международное частное право : курс лекций / В. В. Гаврилов. – М. : Былина, 2001. – 270 с.

9. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 21–22 – Ст. 144.

10. Жушман В. П. Міжнародне приватне право : підручник / В. П. Жушман, І. А. Шуміло. – Х: Право, 2011. – 320 с.

11. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1995 р. – № 47. – Ст. 349.

12. Кодекс міжнародного частного права (Кодекс Бустаманте) (Приложение к Конвенции о международном частном праве, вступившей в силу 25 ноября 1928 г.) // Журнал международного частного права. – 1994. – № 3(5). – С. 18.

13. Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень від 10.06.1958 р. // Офіційний вісник України. – 2004 р. – № 45. – С. 329.

14. Конвенція про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності від 14.07.1967 р. // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 1990 р. – № 1. – С. 310.

15. Конвенція ООН про позовну давність у міжнародній купівлі-продажу товарів документ від 14.06.1974 р. // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 2004 р. – № 4. – С. 520.

16. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів від 19.05.1956 р. // Офіційний вісник України. – 2006 р. – № 34. – С. 20.

17. Конвенция ООН о международных смешанных перевозках грузов от 1980 г. // Международное частное право: Сб. док. – М., 1997. – С. 85.

18. Конвенція про транснаціональні корпорації від 06.03.1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999 р. – № 36. – Ст. 323.

19. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень від 28.05.1999 // Офіційний вісник України. – 2009 р. – № 33. – С. 169.

20. Конституція України : закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72/1. – Ст. 2598.

21. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 1990 р. – № 1. – С. 348.

22. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 32. – С. 9.

23. Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15 червня 1957 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2000 р. – № 35. – Ст. 284.

24. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20.03.1883 року // Зібрання чинних міжнародних договорів України. – 1990 р. – № 1. – С. 320.

25. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг : закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 7. – Ст. 36.

26. Про інформацію : закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48 – Ст. 650.

27. Повітряний кодекс України від 04 травня 1993 р. № 3167-XII. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 25. – Ст. 274.

28. Про зовнішньоекономічну діяльність: закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XH. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 29. – Ст. 377.

29. Про інвестиційну діяльність: закон України від 18 вересня 1991 р. № 1560-XII. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – Ст. 646.

30. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: закон України від 04 лютого 1994 р. № 3929-XII. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 23. – Ст. 161.

31. Про міжнародний комерційний арбітраж: закон України від 24 лютого 1994 р. № 4002-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 25. – Ст. 198.

32. Про режим іноземного інвестування: закон України від 19 березня 1996 р. № 93/96-ВР. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 19. – Ст. 80.

33. Про державну виконавчу службу: закон України від 24 березня 1998 р. № 202/98-ВР. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 36-37. – Ст. 243.

34. Про громадянство України: закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 13. – Ст. 65.

35. Про міжнародне приватне право: закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 32. – Ст. 422.

36. Сергієнко В. В. Міжнародне економічне право : навч. посібн. / В. В. Сергієнко, К. О. Жирнова. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 260 с.

37. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. № 2947-Ш. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – Ст. 135.

38. Сидор В. Д. Міжнародне економічне право : навч. посібн. / В. Д. Сидор. – К. : Дакор, 2010. – 248 с.

39. Страсбурзька угода про міжнародну патентну класифікацію від 24 березня 1971 р. // Офіційний вісник України. – 2010 р. – № 25. – С. 160.

40. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV// Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 44. – Ст. 356.

41. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 40. – Ст. 492.

13.2. Додаткова

42. Вилкова Н. Г. Исторические аспекты унификации права международных контрактов / Н. Г. Вилкова // Хозяйство и право. – 1997. – № 6. – С. 139-147.

43. Вилкова Н. Г. Унификация коллизионных норм в странах СНГ / Н. Г. Вилкова // Хозяйство и право. – 1998. – № 10. – С. 91.

44. Вилкова Н. Г. Унификация коллизионных норм в сфере международных коммерческих контрактов / Н. Г. Вилкова // Хозяйство и право. – 1997. – № 11. – С. 131-135.

45. Виноградова Г. В. Інвестиційний позиковий кредитний договір у правовому регулюванні зовнішньоекономічних відносин / Г. В. Виноградова // Суспільство. Держава. Право. – 2003. – № 3. – С. 6-10.

46. Войтович С. А. О делении международного права на публичное и частное / С. А. Войтович // Український часопис міжнародного права. – 2002. – № 3. – С. 67-72.

47. Галущенко Г. В. Особливості колізійних норм міжнародних договорів України про правову допомогу / Г. В. Галущенко // Держава і право: Збірник наукових праць / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – 2000. – № 5. – С. 362–365.

48. Діковська І. А. Колізійні питання договору повітряного чартеру в міжнародному приватному праві / І. А. Діковська // Вісник: Юридичні науки. Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – 2002. – № 45-48. – С. 64–68.
49. Довгерт А. С. 110 років Гаазькій конференції з міжнародного приватного права / А. С. Довгерт // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2003. – № 2. – С. 52–61.
50. Довгерт А. С. Гармонізація цивільного (приватного) права в Європі / А. С. Довгерт // Проблеми гармонізації законодавства України з міжнародним правом: Матеріали наук.-практ. конф., м. Київ, жовтень 1998 р. – К., 1998. – С. 237–240.
51. Довгерт А. С. Международное частное право Украины: итоги развития за 12 лет независимости / А. С. Довгерт // Суспільство. Держава. Право. – 2003. – № 3. – С. 11–21.
52. Доронина Н. Г. Унификация и гармонизация права в условиях экономической интеграции государств / Н. Г. Доронина // Право и экономика. – 1997. – № 17–18. – С. 84–91.
53. Дюжева О. А. Проблемы законодательства о международном усыновлении / О. А. Дюжева // Государство и право. – 1995. – № 6. – С. 40–47.
54. Ерпылева Н. Ю. Международный гражданский процесс: основные проблемы современного развития / Н. Ю. Ерпылева // Адвокат. – 2004. – № 2. – С. 69-81.
55. Ерпылева Н. Ю. Международный коммерческий арбитраж в международном частном праве: проблемы и перспективы современного развития / Н. Ю. Ерпылева // Право и политика. – 2004. – № 4. – С. 51–67.
56. Ерпылева Н. Ю. Международный коммерческий арбитраж в международном частном праве: проблемы и перспективы современного развития / Н. Ю. Ерпылева // Право и политика. – 2004. – № 5. – С. 73–85.
57. Жильцов А. Л. Проблема применения императивных норм третьих стран в европейском международном частном праве / А. Л. Жильцов // Законодательство и экономика. – 1997. – № 23-24. – С. 37–42.
58. Захарченко Т. Г. Процесуальні підстави оспорювання рішення Міжнародного комерційного арбітражу і правові наслідки його скасування / Т. Г. Захарченко // Суспільство. Держава. Право. – 2003. – Вип. 3. – С. 70–74.

59. Звеков В. П. Развитие законодательства о международном частном праве / В. П. Звеков, Н. И. Марышева // Российское право. – 1997. – № 1. – С. 129–130.
60. Іщук А. М. Деякі аспекти проблеми кваліфікації в міжнародному приватному праві / А. М. Іщук // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. – 2003. – № 49. – С.49–51.
61. Кабатова Е. В. Деликты в международном частном праве / Е. В. Кабатова // Государство и право. – 1992. – № 9. – С. 100–107.
62. Кисіль В. І. Актуальні проблеми кодифікації міжнародного приватного права / В. І. Кисіль // Український часопис міжнародного права. – 2002. – № 3. – С. 5–26.
63. Кисіль В. І. Актуальні проблеми кодифікації міжнародного приватного права / В. І. Кисіль // Український часопис міжнародного права. – 2002. – № 4. – С. 5–16.
64. Кисіль В. І. Категорія публічного порядку в міжнародному приватному праві / В. І. Кисіль // Держава і право: Збірник наукових праць. Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – 2001. – № 10. – С. 437–445.
65. Кисіль В. І. Судова практика як чинник розвитку норм та інститутів міжнародного приватного права / В. І. Кисіль // Вісник Верховного Суду України. – 2001. – № 3. – С. 28–30.
66. Кичигина И. Л. Коллизии в международном частном праве: метод регулирования / И. Л. Кичигина // Вестник МГУ. – 1987. – № 6. – С. 78–84.
67. Королев А. Е. Национальность юридических лиц. Современный аспект / А. Е. Королев // Юрист. – 2001. – № 7. – С. 22–25.
68. Короткий Т. Р. Гражданская ответственность за ущерб от загрязнения морской среды / Т. Р. Короткий // Економіко-правові аспекти розвитку транспортних систем: Збірник наукових праць. – Одеса : Латстар, 2002. – № 2. – С. 102–116.
69. Косовская В. А. Особенности международных транспортных обязательств и их место в системе международного частного права / В. А. Косовская // Транспортное право. – 2004. – № 1. – С. 36–39.
70. Коссак В. М. Застосування Віденської конвенції про міжнародний договір купівлі-продажу в національному законодавстві України / В. М. Коссак // Український часопис міжнародного права. – 1994. – № 1. – С. 131–139.

71. Кувшинов В. А. Комментарий к Федеральному закону "О государственном регулировании внешнеэкономической деятельности" / В. А. Кувшинов // Внешняя торговля. – 1995. – № 11. – С. 6–13.

72. Кудряшов С. М. Международный коммерческий арбитраж в Швеции / С. М. Кудряшов // Журнал международного частного права. – 1994. – № 4 (6). – С. 30–39.

73. Лазарева Т. П. Цена как условие договора международной купли-продажи / Т. П. Лазарева // Проблемы международного частного права. – М., 2000. – С. 101–119.

74. Федоров Ю. И. Ответственность и иммунитет во внешних связях членов Российской Федерации / Ю. И. Федоров // Государство и право. – 1995. – № 12. – С. 79–83.

75. Хєда С. М. Особливості правового положення товариства з обмеженою відповідальністю (порівняльно-правовий аспект) / С. М. Хєда // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 9. – С. 51–53.

76. Хєда С. М. Переведення доміцилію юридичної особи в кризових ситуаціях / С. М. Хєда // Науковий вісник Чернівецького університету. – 2001. – № 10. – С. 32–36.

77. Хлестова И. О. Вопросы иммунитета государства в законодательстве и договорной практике Российской Федерации / И. О. Хлестова // Проблемы международного частного права. – М., 2000. – С. 68–85.

78. Штефан О. О. Міжнародні угоди у цивільному судочинстві України / О. О. Штефан // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2003. – № 11. – С. 68–76.

13.3. Інформаційні ресурси

79. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua>.

80. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України "Урядовий портал України". – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/>.

81. Портал Лига Закон : Законы Украины, последние новости Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.ligazakon.ua/>.

82. Офіційний сайт Інституту проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого. – Режим доступу : <http://www.legality.kiev.ua/>.

Додатки

Додаток А

Таблиця А.1

Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни "Міжнародне економічне право" за Національною рамкою кваліфікацій України

58

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Мінімальний досвід	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Поняття, предмет, методи та система міжнародного економічного права					
Визначати поняття та місце міжнародного економічного права в системі галузей права України	Сутність поняття міжнародного економічного права. Загальна характеристика предмету правового регулювання міжнародного економічного права, його методів та системи	Знання основних методів правового регулювання міжнародного економічного права. Знання складових елементів системи міжнародного економічного права	Ідентифікувати суспільні відносини, що підпадають під регулювання міжнародного економічного права. Застосовувати методи міжнародного економічного права	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо використання положень міжнародного економічного права	Відповідальність за точну ідентифікацію суспільних відносин, що входять до предмету правового регулювання міжнародного економічного права

1	2	3	4	5	6
Тема 2 Джерела міжнародного економічного права					
Визначати основні джерела міжнародного економічного права	Ієрархія джерел міжнародного економічного права. Порядок застосування джерел міжнародного економічного права	Знання місця кожного джерела в ієрархії джерел міжнародного економічного права	Застосовувати джерела міжнародного економічного права для вирішення певних питань, які виникають в міжнародних економічних відносинах	Презентувати результати застосування джерел міжнародного економічного права при вирішенні окремих питань	Відповідальність за точність і коректність застосування джерел міжнародного економічного права
Тема 3 Принципи міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин					
Визначати основні принципи міжнародних економічних відносин; оцінювати місце та значення принципів міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин	Характеристика та сутність принципів міжнародного економічного права. Розмежування та визначення загально правових та спеціальних принципів міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин	Знання нормативно-правового закріплення принципів міжнародного економічного права; знання їх основного змісту	Застосовувати принципи міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин; аналізувати відповідність певної ситуації конкретним принципам міжнародного економічного права	Презентувати результати застосування принципів міжнародно-правового регулювання міжнародних економічних відносин при вирішенні окремих питань, що виникають на практиці	Відповідальність за правильність та коректність застосування принципів міжнародного економічного права при вирішенні окремих питань

1	2	3	4	5	6
Тема 4. Держави як суб'єкти міжнародного економічного права					
Визначати загальну характеристику та правовий статус держави як суб'єкта міжнародного економічного права	Правовий статус держави як суб'єкта міжнародного економічного права. Імунітет держави.	Знання основних ознак держави. Знання в частині визначення правового статусу держави як учасника міжнародних економічних відносин; визначення та критерії обмеження основних імунітетів держави	Здійснювати обґрунтування застосування імунітету держави при виникненні певних проблемних питань на практиці	Презентувати результати вирішення питань застосування та обмеження імунітету держави	Відповідальність за коректне використання нормативно-правового регулювання правового статусу держави в міжнародних економічних відносинах
Тема 5. Міжнародні економічні організації					
Визначати поняття, місце та мету міжнародних економічних організацій; визначати основні міжнародні економічні організації та їх місце в міжнародних економічних відносинах	Визначення поняття "міжнародна економічна організація"; правовий статус міжнародної економічної організації; порядок створення міжнародних економічних організацій;	Знання основних етапів створення та діяльності міжнародних економічних організацій. Знання основних положень статутів міжнародних економічних організацій, їх структури	Застосовувати основні положення статутів міжнародних економічних організацій при вирішенні окремих питань	Презентувати результати застосування положень статутів (інших нормативно-правових актів) міжнародних економічних організацій при вирішенні окремих питань	Самостійно приймати ефективні управлінські рішення щодо визначення правового статусу міжнародної економічної організації

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Транснаціональні корпорації і міжнародно-правове регулювання їх діяльності					
Визначати правовий статус та місце транснаціональних корпорацій як учасників міжнародних економічних відносин. Здатність аналізувати нормативно-правове регулювання діяльності транснаціональних корпорацій	Поняття транснаціональної корпорації; правовий статус транснаціональної корпорації; система нормативно-правового регулювання діяльності транснаціональної корпорації	Знання основних проблемних питань діяльності транснаціональної корпорації; знання положень нормативно-правових актів, що регулюють діяльність транснаціональних корпорацій	Визначати правову природу транснаціональних корпорацій; визначати транснаціональну корпорацію серед низки інших юридичних осіб; застосувати положення нормативно-правових актів щодо вирішення проблемних питань.	Презентувати результати вирішення окремих питань, які виникають на практиці стосовно діяльності транснаціональних корпорацій	Приймати рішення в умовах невизначеності та відповідати за точність і коректність результатів
Тема 7. Міжнародні економічні договори					
Ідентифікувати та розмежовувати міжнародні економічні договори. Визначати загальну характеристику та складові елементи міжнародних економічних договорів	Поняття та види міжнародних економічних договорів. Порядок укладання, зміни, виконання та припинення міжнародних економічних договорів	Знання основних видів міжнародних економічних договорів; знання місця міжнародних економічних договорів в системі договорів; знання основних нормативно-правових актів стосовно окремих видів міжнародних економічних договорів	Складати міжнародні економічні договори з використанням основних положень міжнародних нормативно-правових актів та звичаєвої практики; Вирішувати окремі питання які виникають в процесі виконання умов міжнародного економічного договору	Презентувати результати складання міжнародного економічного договору	Відповідальність за точність та коректність складання міжнародного економічного договору та вирішення окремих питань, що виникають в процесі його виконання

1	2	3	4	5	6
Тема 8. Забезпечення виконання зобов'язань, що впливають з міжнародних економічних договорів					
Визначати основні засоби забезпечення виконання зобов'язань, що впливають з міжнародних економічних договорів	Визначення понять "Добрі послуги", "Переговори", "Човникова дипломатія". Порядок судового розгляду спорів, що впливають з виконання міжнародних економічних договорів. Межі відповідальності держав	Знання компетенцій міжнародних судів з розгляду міжнародних економічних спорів; знання правил визначення підсудності справ міжнародним судам; знання порядку складання та направлення скарг до суду	Скласти із застосуванням положень нормативно-правових актів позовних заяв до міжнародного суду	Презентувати результати складання позовної заяви	Відповідальність за правильність та коректність складання позовної заяви до окремого міжнародного суду
Тема 9. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні					
Визначати поняття зовнішньоекономічної діяльності	Поняття "зовнішньоекономічна діяльність". Принципи та нормативно-правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності	Знання основних нормативно-правових актів, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність. Знання основних принципів та правових засад здійснення зовнішньоекономічної діяльності	Вирішувати певні питання, що виникають в процесі здійснення зовнішньоекономічної діяльності із застосуванням положень чинних нормативно-правових актів	Ефективно формувати комунікаційну стратегію щодо вирішення окремих питань в галузі зовнішньоекономічної діяльності	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення

1	2	3	4	5	6
Тема 10. Міжнародне торговельне право					
Визначати поняття та місце міжнародного торговельного права в системі галузей права	Поняття міжнародного торговельного права. Предмет, методи та система міжнародного торговельного права. Система джерел міжнародного торговельного права	Знання основних положень міжнародного торговельного права та принципів побудовання міжнародних торговельних відносин	Застосовувати чинні нормативно-правові акти для вирішення певних питань, що виникають в галузі міжнародних торговельних відносин	Презентувати результати вирішення окремих питань в галузі міжнародного торговельного права	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення
Тема 11. Міжнародне валютне право					
Визначати поняття та загальну характеристику міжнародного валютного права. Здійснювати аналіз місця міжнародного валютного права в системі галузей права	Поняття міжнародного валютного права, його предмет, методи та система. Система джерел міжнародного валютного права. Загальні елементи міжнародних валютних відносин	Знання основних положень міжнародного валютного права	Використовувати положення чинних нормативно-правових актів для вирішення окремих питань, що виникають в міжнародних валютних відносинах	Презентувати результати вирішення окремих питань в галузі міжнародного валютного права	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення

1	2	3	4	5	6
Тема 12. Міжнародне транспортне право					
Визначати поняття та загальну характеристику міжнародного транспортного права як підгалузі міжнародного економічного права	Поняття, предмет, методи та система міжнародного транспортного права. Поняття "чартер", "трансфер", "коносамент".	Знання порядку здійснення міжнародних перевезень різними видами транспорту	Використовувати набуті знання та положення міжнародних нормативно-правових актів в процесі вирішення окремих питань, які виникають під час міжнародних перевезень	Презентувати результати вирішення питань, що виникають в процесі міжнародних перевезень	Відповідальність за точність і коректність прийнятого рішення
Тема 13. Міжнародне митне право					
Визначати поняття міжнародного митного права в системі міжнародного права.	Поняття, предмет, методи, система міжнародного митного права. Порядок договірної врегулювання митних відносин між країнами	Знання основних положень міжнародних нормативно-правових актів в частині порядку реалізації митних відносин між країнами світу. Порядку проведення митного контролю за законодавством України	Застосовувати положення чинних нормативно-правових актів для вирішення окремих питань, що виникають в митних відносинах	Презентувати результати вирішення окремих питань міжнародного митного права	Відповідальність за точність і коректність результатів

1	2	3	4	5	6
Тема 14. Міжнародно-правове регулювання співробітництва у промисловості та сільському господарстві					
Визначати основні положення та правові засади міжнародного співробітництва в галузі промисловості та сільського господарства	Поняття та значення міжнародного співробітництва в галузі промисловості та сільського господарства. Система міжнародних договорів в цій сфері	Знання основних форм міжнародного співробітництва у промисловості та сільському господарстві	Здійснювати аналіз значення розвитку та зміцнення співробітництва у промисловості та сільському господарстві. Визначати основні можливі напрями покращення міжнародних зв'язків України в цій сфері	Презентувати результати проведеного аналізу та пропозиції	Відповідальність за точність і коректність результатів
Тема 15. Правове регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва					
Визначати основні положення та правові засади міжнародного науково-технічного співробітництва	Поняття та значення міжнародного науково-технічного співробітництва. Поняття та значення науково-технічної революції. Система міжнародних договорів	Знання основних форм міжнародного науково-технічного співробітництва	Здійснювати аналіз значення розвитку та зміцнення співробітництва в галузі науки та техніки. Визначати основні можливі напрями покращення зв'язків	Презентувати результати проведеного аналізу та пропозиції	Відповідальність за точність і коректність результатів

Зміст

Вступ.....	3
1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
3. Програма навчальної дисципліни.....	7
4. Структура навчальної дисципліни.....	17
5. Теми практичних занять.....	19
5.1. Приклади типових практичних завдань за темами.....	22
6. Самостійна робота.....	25
6.1. Контрольні запитання для самодіагностики.....	29
7. Індивідуально-консультативна робота.....	33
10. Методи навчання.....	33
11. Методи контролю.....	37
12. Розподіл балів, які отримують студенти.....	43
13. Рекомендована література.....	51
13.1. Основна.....	51
13.2. Додаткова.....	54
13.3. Інформаційні ресурси.....	57
Додатки.....	58

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"МІЖНАРОДНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПРАВО"**

**для студентів галузей знань
0305 "Економіка та підприємництво",
0306 "Менеджмент і адміністрування"
всіх форм навчання**

Укладачі: **Сергієнко Валерій Вікторович**
Жирнова Катерина Олексіївна

Відповідальний за випуск **Сергієнко В. В.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бутенко В. О.**

План 2014 р. Поз. № 181 ЕВ. Обсяг 67 стор.

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9-А

---

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*